

Beredskapsplan: Sykdom og massedød

Dokumentadministrator: Elisabeth Treines

Gyldig fra: 09.02.2026

Revisjon: 1.5

Godkjent av: Elisabeth Treines

Revisjonsfrist: 09.02.2027

ID: 1044

Formål:

Planens mål er å ivareta smittehygiene og fiskevelferd i krisesituasjoner. Den gir en oversikt over tiltak som er aktuelle å iverksette for å hindre og eventuelt håndtere akutt utbrudd av smittsom sykdom og massedød. Planen omfatter også tiltak for å hindre dødelighet ved skadelige alge- og manetforekomster eller akutt forurensing.

Ansvarlig:

Driftsleder sammen med fiskehelseansvarlig

Utførelse:

Forebyggende tiltak for å hindre smittsom sykdom og massedød

- Holde aktuelle risikovurderinger og prosedyrer oppdatert
- Opplæring av personell ifølge opplæringplan/kompetanseplan
- Daglig røkting av fisk med inspeksjon av ringer, poser og nøter
- Ha fortløpende/tilstrekkelig renhold av pose og not
- Beredskap for teknisk svikt / oksygenmangel. Redusere og stoppe fôring ved det usannsynlige tilfellet hvor man ikke klarer å holde oksygnivået tilstrekkelig høyt.
- Regelmessig helsetilsyn. Ekstra helsetilsyn ved tegn til sykdom.
- Skånsom håndtering av fisk
- Unngå håndtering som ikke er nødvendig
- Gode hygienerutiner ved besøk av eksterne aktører
- Gode hygienerutiner ved bruk av felles utstyr/båter mellom selskapets anlegg
- Være kritiske og nøye ved valg av brønnbåter for mottak eller levering
- Fôr leveres ved kai i Brønnøysund og fraktes med bil til Sæterosen. Fôr til Andalsvågen og Hamnsundet fraktes med båt.
- Ensillasje fraktes med bil/båt fra Kystmiljø as
- Nøter og poser fraktes med bil til Gårdsøya
- Egen vasker for rengjøring av poser og nøter
- Minst mulig bruk av eksterne båter i anlegget
- Følg soneplanen for å redusere smittepresset mellom egne og eksterne anlegg
- Fiskehelsepersonell i selskapet holder seg fortløpende oppdatert på sykdomssituasjon rundt anlegg, samt ellers i næringa

Ved sykdom / mistanke om sykdom

1. Ved mistanke om sykdom varsles fiskehelseansvarlig straks, slik at årsak kan utredes.
2. Daglig leder, driftsleder, samt resterende ledergruppe informeres om status/funn etter utredning.
3. Ved høy dødelighet eller mistanke om smittsom sykdom som vil kunne medføre offentlig båndlegging, planlegger driftsleder, daglig leder og fiskehelseansvarlig i samarbeid med Mattilsynet videre behandling / tiltak.

Mattilsynet varsles ved:

- Forhøyet dødelighet: Hvis dødeligheten i et akvakulturanlegg overstiger det som anses som normalt for den aktuelle arten og produksjonsstadiet, og årsaken er ukjent eller ikke åpenbar (som f.eks. værforhold).
- Vesentlige velferdsmessige konsekvenser for fisken ved sykdom, skade eller svikt. Dette kan innebære at det er en konkret hendelse som gir klare velferdsmessige konsekvenser over et kort

tidsrom, eller en lenger hendelse som gir nedsatt velferd over tid (f.eks. noe økt dødelighet over en lenger tidsperiode)

- Mistanke om listeførte sykdommer: Mattilsynet varsles straks dersom det er mistanke om eller påvisning av listeførte sykdommer

Listeførte sykdom på liste 1, 2 eller 3

Liste 1: Ingen aktuelle

Liste 2: - VHS (Viral hemorragisk septikemi)

- ILA (Infeksiøs lakseanemi)
- IHN (Infeksiøs hematopoietisk nekrose)

Liste 3: - BKD (Bakteriell nyresyke)

- Furunkulose
- PD (pancreas disease)

Ved masseavliving og krav om nedslakting

Ved krav om nedslakting skal det straks inngås avtale med slakteri for mottak av fisk

Ved opptak og håndtering av store mengder dødfisk, følg [Prosedyre for dødfisk, svimer og ensilasje håndtering \(Gyldig\)](#)

Egen ensileringskapasitet: 35 m³ i Hamnsundet og Andalsvågen (12-15 m³ per døgn i Sæterosen, forutsetter ekstra bemanning). Det er inngått avtale med Kystmiljø om dette.

Masseavliving: Masseavliving på lokalitet skal kun skje etter at skriftlig godkjenning er gitt av Mattilsynet. Liten fisk vil kunne avlives i brønnbåt eller med eget utstyr, via kjemisk bedøvelse. Se [Prosedyre for masseavliving av fisk med bedøvelse \(Gyldig\)](#).

Ved behov for raskest mulig tømning av anlegget vil dette kunne gjennomføres raskt, men tidsbruk vil avhenge av ulike faktorer som f.eks:

- Om fisken skal leveres til slakt, eller om den skal avlives/destrueres. Ved levering til slakt vil tidsbruk avhenge av om fisken tas inn i bløggébåt eller om den skal fraktes til slakteri, da dette påvirker tidsbruk for å tømme ei merd.
- Mengde fisk i merdene
- Om det brukes en eller flere eksterne båter f.eks. brønnbåter
- Tilgjengelig personell. I en akutt situasjon vil man så langt det lar seg gjøre leie inn ekstra personell, slik at personell vil i liten grad være en begrensende faktor

I tillegg til selve tida for tømning av anlegget, vil man kunne forventa at det vil gå noe tid for å planlegge arbeidsoperasjonen (skaffe tilgjengelig båt, skaffe ekstra personell, ta biosikkerhetstiltak hvis det er nødvendig, skaffe plass på slakteri hvis nødvendig.)

Akvafuture har 8-12 enheter ved sine lokaliteter. Avhengig av type arbeidsoperasjon, vil man forvente at man ved bruk av ekstra personell kan tømme 3-4 enheter per døgn, slik at et anlegg kan tømmes i løpet av 3-4 dager. Ved bløgging eller avavliving på lokalitet vil det kunne ta noe lenger tid (2-3 enheter per døgn). Det vil også gå lenger tid hvis brønnbåten må gå over lenger avstand for å levere til slakteri. Uavhengig av dette vil man i en krisesituasjon ha mulighet til å tømme anlegget i løpet av kort tid.

Ved større enheter (Akvapods 2.0) vil man forventa at det vil kunne gå noe mer tid per enhet, men også her vil man kunne tømme anlegget i løpet av kort tid.

Ved masseforekomst av skadelige alger, maneter, akutt forurensning eller ved oksygenvikt

1. Det skal umiddelbart settes i gang de tiltak som kreves for å begrense et eventuelt skadeomfang.

2. Varsle tilsynsveterinær og driftsleder.
3. Ved behov for ekstra personell eller utstyr skal dette tilkalles umiddelbart.

Aktuelle tiltak:

- Stoppe fôring
- Ved store manetforekomster må man vurdere om maneter kan tas inn via inntaksrør.
- Ved akutt forurensning / store oppblomstringer av skadelige alger må flytting av fisk vurderes hvis det er praktisk mulig. Slike tiltak må avklares med Fiskeridirektoratet / Mattilsynet før det eventuelt settes i verk.
- Ved oksygensvikt: Følg [Beredskapsplan: Teknisk svik, lukket anlegg \(Gyldig\)](#)
- Nødslakting.

Lederteam:

Daglig leder
Fiskehelseansvarlig Akvafuture
Driftsleder Sæterosen
Driftsleder Andalsvågen
Driftsleder Hamnsundet

Tilsynsveterinær:

Elisabeth Treines		489 52 364	elisabeth.treines@akvafuture.no
-------------------	--	------------	--

Se fullstendig varslingsliste: [Varslingsplan og varslingsliste](#)

Ved ILA eller PD mistanke/påvisning, skal Mattilsynet varsles umiddelbart jmf. regelverk. Mattilsynet skal også varsles vi Altinn. I tillegg bør koordinator biosikkerhetsarbeid varsles for i størst mulig grad kunne spre nødvendig informasjon til aktører i området. Det vil også være aktuelt å ta kontakt med særlig nærliggende aktører, samt aktører som har vært ved anlegget for kort tid siden, for å informere fortest mulig, og på den måten redusere muligheten for sykdomsspredning. Daglig leder og fiskehelseansvarlig avtaler hvem som skal varsles og hvem som gjennomfører varslinga.

Aktuelle firmar og kontaktpersoner (lista er ikke uttømmende):

Firma/etat	Kontaktperson	Telefon	E-post
Mattilsynet Avd. Helgeland	Kontaktperson vil kunne endres, ta derfor kontakt sentralt, og be om å bli satt over til avd. Helgeland sjø.	22 40 00 00	postmottak@mattilsynet.no
Sinkeberg AS	Daniel Engen Lauritzen, leder fiskehelse	954 90 032	daniel.lauritsen@sinkaberg.no

Mowi	Øystein Flatmo, områdeleder Helgeland	400 35 216	oystein.flatmo@mowi.com
LetSea AS	Kristian Johnsen, Daglig leder	977 51 305	kristian@havforsk.com
Egersund Net Brønnøysund		905 53 041	
Frøy Transport AS	Solveig Gaasø, leder fiskevelferd	977 13 634	solveig.gaaso@froygruppen.no
Torghatten Aqua	Lene Solli Lien	908 80 273	lene.s.lien@havbrukssenter.no
Rostein AS	Odd Einar Sandøy	911 70 043	odd.einar.sandoy@rostein.com
Sølvtrans AS	Avdeling logistikk	412 17 801	
KB Gruppen AS	Henning Hansen, operasjonsleder	907 87 228	henning.hansen@kbgruppen.com
AQS	Lena Einseth, salgssjef	970 83 343	lena.einseth@aq.no
Abyss	Avdeling Sandnessjøen	71 58 06 00	
Kristin Ottesen	Koordinator biosikkerhetsarbeid PO8		kristin@havet.as

Rapportering

Rapportering til Mattilsynet skal foregå umiddelbart etter at dødelighet / alger er oppdaget eller ved mistanke om sykdom. Rapportering skal skje via Altinn, men bør også skje ved telefon/mail. Ved mistanke om listeført sykdom skal Mattilsynet alltid kontaktes per telefon for at man raskest mulig skal få gitt beskjed.

Registrering

- Avviksbehandling
- Anleggets dagbøker og daglige registreringer i Mercatus
- Veterinærrapporter og prøvesvar

Avviksbehandling:

Avvik behandles i henhold til "Prosedyre for avviksbehandling"

Referanser og vedlegg

- Beredskapsplan: Teknisk svik, lukket anlegg (Gyldig)
- Varslingsplan og varslingsliste (Gyldig)
- Prosedyre for dødfisk, svimer og ensilasje håndtering (Gyldig)
- Prosedyre for masseavlivning av fisk med bedøvelse (Gyldig)

